

օլանսեր, զէ սարրաֆ տիրհէմինի
27էր զուլաւան թէմաճէն սաթըն
ալըր: Հալպսէի մէզքիւր թօր-
պանըն իրինտէ պուրունան թօզ
թէժիւ թօբրազ օլուպ, Եահուտի
պու հւլաւտէն 50 իբա զիտան Է-
տէր: Իրթէսի կրնիւ Շրմէնտֆէր
բինանդ օսուլտան քէնտիօնէն 300

Տե՛ղ քանակ առնենք մեծ չարքան է չունենալ բարեկամներ:

— Կրօնք և բարոյական են երկու մեծ միջոցներ — մին Աստուածային և միւսը մարդկային — որոնց միջոցով ներքին է մարդու ինքն լաւագոյն և փեռնաբար յօժեցանք:

— Մարմնին համար քան զսնունդ և զգոհտան՝ յոյժ վարեւոր է բազայական կրթութիւն:

— Արտասուք իրենց դաճնութիւնը կը կորսնցնեն, երբ բարեկամական ձեռքը զանոնք ցամքեցնէ:

— Անոնք որ արդարութեամբ չեն զրադիր, կատիպեն արդարութիւնը, որ իրենցմով զրադիր:

— Երբեք մեծ պարտականութիւնները վրէժնէ մարդոց վրայ, անոնք որ արդարականութիւնները չեն կատարեր, անարժան են անպիտան և երջանիկ ըլլալու:

— Միայն մեկ ազատութիւն կ'ընենք ինչ որ մարդկանց, այն է . . . ժամանակի ազատութիւնը:

— Մեր գիտեցածը չի բան է ինչ չի գիտեցածը անհուն:

— Զիջալ այնքան մեծ արտաւորութիւն մը, որքան այդ արտաւորութիւնը՝ որ պատճառ մը չունի:

— Այնպիսի դիմակաւոր պարտականութիւն մ'է, որ իւրաքանչիւր մը անձանթը կը փնտռէ. որքան անհոգ արժեքները զիրար հետաքրքրեն, զիրար սքանչելի կը կարծեն. բայց երբ դիմակներ հանեն, ամենքն ալ զիրար ճանչնալու կ'աւանդան:

— Երբեք կուգործ թշնամայ ձեռքէն ազատիլ աշխատէ անոր հետ բարեկամանալ:

— Բարեկամութիւնը զոգոց անձը՝ մեր ամենամեծ թշնամայն յաղթած կըլլայ:

— Ամենամեծ ստատոսն՝ նոյնիսկ իւր անձին վրայ գոհեամութիւն խօսողն է:

— Ինչեք մեծ չէ բարիքն, ցեղիկն ալ յոյս չէ չարին:

— Գէտք է աշխատիք՝ աղքատ, մեղմ փոքր և նուազ համարուած մարդկանց հետ ալ քաղաքավարութեամբ և յարգանքով վարուիլ, որովհետեւ օգուտ ունի, մին՝ ամեն դասակարգի մարդկանց առջեւ յարգի և պատուաւոր կը լինինք և երկրորդ՝ մեր դէպ ի մեղմ մեծերն ըրած քաղաքավարական վարմունքները կեղծաւորութիւն չի համարուիր:

— Հասակի, բնաւորութեան և զգայման անհասարակութիւնը՝ շատ աղէտալի պատահարներով կ'ենթարկեն ամուսնութիւնը:

— Յիմարը կը ճանչցուի այս ըստանոց ելինքով. կը բարկանայ առաւել, կը վառուի առանց օգուտի, կը վառուի առանց ճանաչելու:

— Ահաւասիկ երեք չընաղ զարդեր երկտեսարդութեամբ, եզրուի՝ որ գիտէ խորհիլ, չի գիտէ՝ որ գիտէ իշխողութիւնը, չի գիտէ՝ որ գիտէ ինկիլ:

— Որչափ և աղքատութիւն ընէ դատարարականութիւնը սմանց մըտքով զբաւ, ոչ բանը և ոչ փորձառութիւնը կը թնդու մեղի յուսով Թէ աղք մը կրնայ աղէկ բարձրանալ ունենալ, երբ Աստուած պաշտօնեան զկրթութիւն արժա:

ապագա չէ անհատից սրտերուն մէջ:

— Գրիտոնէական կրօնքը՝ եթէ սրտի մոտք ընդունուի, այս աշխարհիս մէջ ալ զմարդիկ երջանիկ կընէ, անոնց բռնները կը թեթեւցնէ, արտաւորեալ մէջ կը միթաւորէ գանձը, մեծամեծ յոյսերով կը քաջայերէ և կը լնու անոնց սիրտերը խաղաղութեամբ:

— Ուրիշ ամէն փաստերու ճար լըլլալ, բայց երբ որ մարդուս բանականութիւնը մէջ մը խաւարի մոլութիւններով խիստ դժուար է ճար ընելը, ոչ դեղով և ոչ խրատով կը բժշկուի:

— Ճշմարիտ Գրիտոնէական չի գարհուրի Աստուծոյ, ալ կը գարհուրի վշտացնել կամ բարկացնել զԱստուծոյ, կը ջանայ չի զեղծանիլ Աստուծոյ քաղցրութեամբ կամ մեղանշնու առիթ ընել զայն:

— Առողջութիւնը մի մեծ գանձ է և մաքրութիւնը՝ հիւանդութեան դէմ պահպանողական զօրութիւն մը:

— Թեթեւ պոկաւորութիւն մը՝ ծանրակշիռ կը լինի, երբ որ կը կրկնուի:

— Մտերիմ բարեկամութիւնը ուրիշ բանի վրայ կեցած չէ, բայց բարեկամութեան իրարու սրտերուն բանալու ու մեկմեկու հետ հաղորդակցութիւն ունենալու:

— Երբ մարդիկ աղօթքէ կը հեռանան՝ նշան է թէ Աստուծոյ հեռացած են: Աղօթք ընելը թողու՛ր բարեկաման նշան է:

— Մարդկային կեանքը միջին է հրեշտակային և անասնոց կեանքի մէջ աեղ. եթէ մարդ հաճութիւն կըլլալ մարմնաւոր բաներու մէջ՝ կը նմանի անասնոց, իսկ եթէ հոգեւոր բաներով կը զուարճանայ՝ հրեշտակներուն նմանած կըլլայ:

Հաւատք

Ռ. Ս. ՍԱՄՈՒԷԼԵԱՆ

Ս. Երուսաղէմ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՏԱՐԸ ԴՐՈՒՇԸ

Մինչեւ մեկ կողմէն ամէն մարդք ինչ շատ յաւաստուելով պախճի պիւնիւններուն վրայ ունեցած հաւատքը ուրախալու վրայ է, միւս կողմէն ալ ընդհակառակ պայմարէ պիւնիւններ կ'ենթարկուին թիւր օր օրի աւելնալու վրայ է:

Ասիկէ քանի մը տարի առաջ փողոցներուն քօչները կը նստէին, որոնք առջեւին լաթ մը բռնած ու վրան ալ ամուսն մը բարկաւորած, պախճիութիւն կրէին, անոնք մէկէն ի մէկ աներեւութեանալու, մենք ալ կարծեցինք որ քեստտութեան յուսահատութիւնը պախճիութեան վազ եկած են, բայց հիմա կը տեսնենք որ, մեր այս կարծիքը սխալ է եղեր, ասոնք մահալէները պատել սկսեցին եղեր:

Աս խելք գէշ չէ, մարդիկներէն ինչ կ'աւանդէ, որ ըլլաւ կ'ենթարկուին որ ամենի բաներու համար չէ թէ առատ առատ ստակ, ալ հոգ ինչ կուտան:

Այնքալ օր տունէ մը, այսպէս փողոցները թափառող պախճի կ'ենթարկուին կ'ենթարկուին իսկ մը կը ներս առնուան քաղաք տալով իրենց բարեկարգ նայել տալ, Հոն հիւր կ'ընէ մը կը գտնուի, որուն էրկը այն օրուան առաւել 10 զրուշ կուտայ:

Իրեն, որպէս զի իրիկունը հացադործին թէլթիք մնացած պարտքը տայ:

Այս կ'ենթարկու պախճիներն ըսածին պախճիով ինք ալ հալէսէն միջ լըլլալ, ու հայտէ անգամ մըն ալ ինք ինչոյ տամ ըսելով, հացադործին 10 զրուշէն քառասուննոյ մը կը հանէ ու պախճիին կուտայ, պախճիին կսկսի նայիլ ու ըսել:

— Էյ սէնին եանքնա պիր էրքէք վար, գօճան մը տէյէմ, գարտաշն մը տէյէմ, պապան մը տէյէմ:

— Բա էրկանս համար է:

— Գու կ'ընէրեք օտարման անա պէտեւիք պիր էյմիք տողաճաղ տըր:

— Բա հէ, զէրէ աղաս լաւ քիտեղէ մը աւանդիք ունիմ, առնելու ըլլամ նէ քեզի սահաթ գօրտան մը կ'առնեմ, գահերաւ օրերս պիտի առնէ:

— Ամա սէն կտէ պունու իշիւն օնա յօգ թաղաղա իմիշին:

— Բա վուշ, վալ պանա ինտօր ալ իրաւի իրաւի վը հանէ կոր, զիքէ զիշեր ցորեկ գլխուն միւր կուտէի. . . ճանքմ, յու զուրուշու ալ տա պիր տէ աղամիշին պօգ:

Ինչիկը այս ըսելով հացադործին բարայէն քառասուննոց մ'ալ կուտայ, պախճիին էրկանս համար ալ կը նայի, ինչիկը անտեւելով որ պախճիներն ըսածը քիշ շատ կը յարմարի կոր, հայտէ անգամ մըն ալ աղջկանս համար նայել տամ կընէ ու քառասուննոց մ'ալ կուտայ, մանչու համար նայել տամ կընէ քառասուննոց մը ալ կուտայ, և այսպէս շարունակելով հացադործին 10 զրուշէն 7 զրուշը պախճիին կ'ընեն կուտայ:

Իրիկուն կըլլայ, ու այս կ'ենթարկու պախճիներն տունած եթէ զրուշին վրայ ցուելու գոհ ու զրաւթ տուն կը դառնայ, ասինք կուտայ էրկին ալ կուտայ և հաղիւ թէ տանը գուռնէն ներս կը մտնէ, հացադործն ալ կուտայ, Մարդը կը հրամայէ կ'ընենք որ հացադործին տասը զրուշը բերէ տալ, կ'ենթարկու կ'ենթարկու, մարդը այս հրամանը կ'ենթարկու, կ'ենթարկու արտաւորութիւն մը չը պիտի կրնայ դաճել, իրաւի կուտան նէ խարճեցի կընէ, ու մէկ կողմ կը քաշուի: Մարդը այս լրտելուն պէս թէ կ'ընէ կը կտրի, բայց այն միջոցին կ'ընող մը հացադործը ճաւթէն ետքը:

— Բա կ'ենթարկու, հոս եկուր, էքմէքէին փարան ինչո՞ւ խարճեցիք, որո՞ւ տուիր:

— Ճանքմ պօշ տեղը չը խարճեցի եւ, խտեղը պանի մը տուիր:

— Ինչ, ուրիշ պարտքի տուիր:

— Չէ:

— Վրայիդ բա՞ն մը առիր:

— Չէ:

— Իսկալ ըրիր:

— Չէ:

— Աս չէ, ան չէ, հապա սա խտեղը բան ըսածը օրն է:

— Ինչ էրկան կ'ընես մարդ, ինչ տէ տաւոր ճիւղներին աներազին քօչը տունէն էի գացեր, ինտոր եղաւ բախճիին կ'ընէ մը ներս առնի, ամենքն ալ սրտալով նայել տուին: Ինչիկը ալ գօր ըրին, ես ալ հայտէ ինչի համար նայել տամ ըսի, նայեցալ քի տեղն ի տեղօքը:

կը հանէ կոր նէ քեզի համար ալ նայել տուիր քի, նայիմ տա գործը ինտոր պիտի ըլլայ տէյի:

— Թէք աղէկ քառասունական բաւայէն 2 զրուշ տուիր մնացած 8 զրուշը ուր է:

— Ճանքմ մէյ մ'ալ մեր աղջկան համար նայել տուիր քի, նայիմ նայածին թարափէն ինչ խապար պիտի ելլայ:

— Եղաւ 3 զրուշ, 7 զրուշը ուր է:

— Ինչիկը հեղ մըն ալ մեր Գետրօսիկին համար նայել տուիր քի, նայիմ սա տարի ընելութիւն տալու ըլլալ նէ հէքիմ պիտի ելլայ մի:

— Աս ալ աղէկ վեց զրուշը ուր է:

— Բա խեղ է տէյի, մէյ մըն ալ քօչի դրացիին համար նայել տուիր քի, նայիմ սա հիւալդը պիտի աղէկնայ տէյի:

— Հանկցայ հասկցայ, Աստուած պէտէն տալ, բուկը ալ իմա ալ, աղջկանդ ալ, մանչուդ ալ, քօչի դրացիիդ ալ . . . վալ ինտօրըզ վալ, էեէր առտուն 400 զրուշ ալ տուած ըլլայի, մահալէին մէջինչ տար մարդ կայ ամէն մարդուն համար նայել տալով պիւնիւն բախճիին կ'ընէ պիտի տալի, երաւիս հացին բարան մտնամ, դուռն առնիք պօշ պօշ բաներու խաբէ, հիմա քան էքմէքէին 10 զրուշը ինչ կ'ընես ըրէ վառուկ տէ տուր քի խելքը գլխիդ գայ:

— Է ինչ ըսեմ, կը պանիմ կը դառնամ կուտամ, էօլիմ չէ ես:

Հիմա այս կ'ենթարկու հացադործին 10 զրուշին տեղը լեցնելու համար երկու շաբաթ է ի վեր տիվալ կը բանի կօր եղեր:

ԸՆԹԵՐՈՒՆ ՈՒ ԼՐԱԳՐԱԾԱՐԸ

Է Էֆէնտիմ, այսօր լրագիր չէ՞ք առնել:

— Մօնթթեօն առի:

— Մօնթիս մըն ալ տամ:

— Ա ճանքմ տա ալ գրականական է, ինչ է, բէք խրդին կուտայ կոր:

— Բիւզանդիոն մը առէք, Հօրոն ալ յօդուած ունի:

— Կ'ենթարկու ձգելու միտք չունիմ:

— Չէ նէ փունջ մը տամ:

— Ամէն երկուշաբթի բախճայէն այնչափ նամակ ունիմ կարդալու որ փունջին նամակները աղքէ անցունելու առնի չունիմ:

— Լոյս մը տամ:

— Յերեկ ատեն լոյս ինչ ընեմ:

— Հանրագիտակ չէ՞ք ուզեր շաբաթ մէյ մը կ'ըլլայ:

— Մարաթը չէ, տարին մէյ մը ելլալ նէ դարձեալ ինչի համար չէ:

— Ճէրիտէ չէ՞ք ուզեր:

— Այդ գէշ չէ ամա, Գրիդոր էֆէնտիին օտան կարդացի:

— Մանգուսէ չիս ուզեր:

— Աղէկ ըրի մէջը աղիդիմ Սիւրուէ Էֆէնտի կայ նէ տուր:

— Մէճմուար Ախպար ալ ունիմ:

— Կ'ըլլայ կոր քի:

— Հապա շաբաթը երկու անգամ կ'ըլլայ:

— Երեսուկը կուտան նէ աղէկ կը գրէ, բայց խելքեկութիւնը քիշ մը շատ կը սիրէ, այնպէս որ օտարական մը կ'ընէ նախաձեռն իրեն:

— Էյ Մարդիկ մը առէք Էֆէնտի:

— Տուր նայիմ, տունէն միշտ կուտան կոր:

ՎՄԱՐԴԻԿ